



22.5.2023

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite Lausuntopyyntö VN/1766/2023, pvm 5.4.2023

Ympäristöministeriön lausunto työryhmän esityksestä kalastusmatkailun kehittämisohjelmaksi

Maa- ja metsätalousministeriö on viitekohdassa mainitulla kirjeellään pyytänyt lausuntoa työryhmän esityksestä kalastusmatkailun kehittämisohjelmaksi.

Ympäristöministeriö pitää hyvänä asiana, että edistetään kalastusta osana Suomeen kohdistuvaa matkailua.

Ympäristöministeriö haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin kohtiin.

Visiossa olisi hyvä nostaa näkyviin kalastusmatkailun kestävyys. Tämä auttaisi myös ymmärtämään ja varmistamaan, että kalastus kohdistuisi juuri hyödyntämättömiin ja hyvässä tilassa oleviin kalakantoihin /lajeihin ja ei toisaalta vaaranna niiden tilaa. Tämä tulisi myös huomioida vuoden 2033 visiossa, että kalakannat voivat yhä hyvin. Hieman epäselväksi tästä kehittämisohjelmasta jää mihin lajeihin, mihin aikaan vuodesta ja onko painopisteenä joitakin alueita Suomessa vai onko kohteena koko Suomi ja kaikki kalavedet (sisämaa ja meri).

Ympäristöministeriö haluaa myös nostaa esiin kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030 (VN periaatepäätös 19.5.2022) ja sen visio, että jokainen löytäisi itselleen tavan liikkua ja olla luonnossa. Strategian tärkeimpinä tavoitteina on saavuttaa terveys ja hyvinvointi hyötyjä yhteiskunnassa mahdollistamalla lähiluontoon pääsyä yhdenvertaisesti jokaiselle. Vapaa-ajan kalastus on tärkeä luonnon virkistyskäytön muoto Suomessa, jonka perusta löytyy yleiskalastusoikeudesta. Ministeriö pitää tärkeänä, että edellytyksiä harrastaa vapaa-ajan kalastusta omatoimisesti yleiskalastusoikeuksien nojalla ei heikennetä, kun kalastusmatkailua kehitetään.

Palvelujen ja liiketoiminnan kehittäminen

Toimenpide 5. on huomioitu kalakantojen kestävyys, joka on hyvä asia, mutta kuten alussa todettiin, niin tulisi näkyä, jo visiossa. Onko tässä huomioitu palvelujen ja rakenteiden vaikutuksia luontoon ja vesistöön, ei käy selvästi ilmi. Ehkä olisi syytä painottaa tätäkin osaa ja tehdä sitä yhteistyössä luonnonsuojelusta vastaavien tahojen kanssa. Vastuutahona on Metsähallitus, mutta tässä ei käy ilmi, mikä osa Metsähallituksesta olisi tästä osiosta vastuussa, etenkin yhteistyö Metsähallituksen luontopalvelujen kanssa.



Myyntin ja markkinoinnin kehittäminen

Tästä ei käy hyvin ilmi, minkälaista kalastusta ja mihin tätä suunnataan ja miten varmistetaan, että kalastus ei kohdistu kalaston ja muun luonnon kannalta herkille alueille tai ajankohtaan.

Toimintaympäristön kehittäminen

Tavoite-kohdassa voisi myös tuoda jo esille myös kalavesien hoidon, niiden hallinnoinnin ja kalakantojen hoidon lisäksi vesien hyvä tila. Vesien hyvä tila luo myös mahdollisuuksia kestäväälle kalastusmatkailulle. Lisäksi hoitotoimia voidaan tarvita laajemmalti valuma-alueella kuin itse kohde vesistössä.

Kohta 1.

Tässä kohdassa on hyviä ja kestävyysden kannalta oleellisia asioita, jotka olisi hyvä nostaa jo alussa esille. Ehkä tässä olisi hyvä myös tuoda esille esim. alueita joihin kalastusmatkailu ei pyritä lisäämään tai ajankohtia, jolloin ei pitäisi kalastaa (herkät alueet kuten aikaisemmin todettu, tärkeät kalojen lisääntymisalueet). Lisääntymisalueiden suojelu ja ennallistaminen on yksi EU biodiversiteettistrategian toimenpiteistä ja siihen viittaa myös Komission tiedonanto liittyen EUn toimintasuunnitelmaan suojella ja ennallistaa meriekosysteemejä kestävää ja selviytymiskykyistä kalataloutta varten. Tiedonannossa todetaan, että tehokkaasti hallinnoidut suojelualueet mm. suojelevat kalojen kutu- ja kasvualueita ja nuoria kaloja sekä vähentävät herkkiin luontotyyppeihin, erityisesti merenpohjaan, kohdistuvia vaikutuksia. Lisäksi todetaan, että kalastukselle voi olla hyötyä merkittävien kutu- ja kasvualueiden suojelusta, mukaan lukien tiukasti suojelluista alueista, sillä lisääntyneet kalakannat leviävät lähialueille.

Ehkä kalojen elinympäristöjen hoidon lisäksi tässä voitaisiin myös laajemmin viitata vesienhoitoon, jossa myös valuma-alueella tehtävillä toimilla voidaan parantaa kalavesien ja kalakantojen tilaa yhdessä kalakantojen hoidon lisäksi.

Ehkä olisi hyvä myös nostaa kalastuksen eettisyyttä esille, mm. tuleva eläinsuojelulaki ja miten kaloja tulee käsitellä, ettei niille aiheuteta turhaa kärsimystä.

Kohta 4.

Kohdassa todetaan: "Mahdollistetaan kansallispuistojen ja suojelualueiden käyttö kalastuspalveluiden tuottamiseen ja luodaan toimintamallit näille alueille." Ympäristöministeriö toteaa, että pääsääntöisesti kansallispuistoissa ja muilla valtion luonnonsuojelualueilla on sallittu kalastus kalastuslain (379/2015) 7 §:ssä säädettyjen yleiskalastusoikeuksien mukaisesti.



Yksittäisillä alueilla, kuten Hossan kansallispuistossa, on lisäksi kalastusta koskevia erityissäännöksiä. Yleiskalastusoikeudet ovat rinnastettavissa jokamiehen oikeuksiin, eikä niiden mukainen onkiminen, pilkkiminen, silakan litkaus tai viehekalastus edellytä kalastusoikeuden haltijan lupaa. Ympäristöministeriö ei pidä kalastusmatkailun kehittämistä ja suuntaamista erityisesti kansallispuistoihin tai muille valtion luonnonsuojelualueille niiden luonnonsuojelullisen perustamistarkoituksen mukaisena. Sen sijaan ympäristöministeriö katsoo, että kalastusmatkailun kehittäminen tulisi pääsääntöisesti suunnata käyttötarkoitukseen paremmin soveltuville valtion retkeilyalueille sekä muille valtion vesialueille kansallispuisto- ja suojelualueverkoston ulkopuolelle.

Kohta 9.

Tässä olisi ollut hyvä hieman avata mistä tutkimuksesta on kyse. Kalastusmatkailututkimista vai kalakantojen tutkimisesta.

Seuranta

Tässä ei nyt käy ilmi tullaanko kalastusmatkailun vaikutuksia kalakantoihin ja esim. luontoon/vesistöön seuraamaan. Vai onko tarkoitus seuranta niitä toisissa yhteyksissä. Jos ei, niin yhdeksi mittariksi tulisi lisätä kalastettavien kalakantojen tila.

SWOT analyysi

SWOT analyysissä vesistöjen ja kalakantojen tila on laitettu ainoastaan uhkiin, joka ei anna ainakaan rannikkoalueista oikeaa kuvaa. Vahvuuksissa pitäisi kyllä huomioida, että tilanne ei ole sama koko Suomessa eli sisävesissä ja joissa tämä pitää paikkansa Itä- ja Pohjois-Suomessa, kun taas rannikkoalueilla ollaan vesien osalta pääosin tyydyttävässä tilassa.

Ylijohtaja

Tarja Haaranen

Ympäristöneuvos

Penina Blankett

VN/1766/2022-YM-39

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: